

Surma elu

Karl Kaups

Keilas 1924

Trükitud K.-Ü. „Külwaja” trükikojas

Eelmärkus

Paljude soovil ilmub siin minu eelmise aasta allianss-konverentsi kõne. Aja puuduse ja kehva tervise tõttu on käsikiri ette dikteeritult valmistatud kiirkirjas, mille tõttu sõnavalik ja lause kuju mitte nõuetekõrgusel ei seisa. Loodan, et lugeja oma tähelepanu välimuse pealt siinleiduva mõttekäigu, sisu peale juhib ja hoolimata eelnimetatud puudustest õnnistusest ilma ei jää, mida annab surma elu ja selle õppimine.

K. Kaups

Tartus,
25. mail 1924

Surma elu

„Kui nisuiva maa sisse ei lange ja ära ei sure, siis jääb tema üksi, aga kui ta sureb, siis kannab tema palju vilja.”

Jh 12:24

Rohkem kui enne leidub praegu usklike seas janu elu jõu järele. Kõlblust on palju õpetatud. Pea igal koosolekul ja ususeltsis käib punase lõngana toonitamine, et usu elu peab paremaks muutuma. Jumala rahvas tunneb ise ära, et jumalik elu on just usu elu. See raamatuke siin tahab meid juhtida usu elu peamiste jõuallikate juurde. Mitte kõrgetele mäetippudele, tunnete ja vaimustuse sisse, vaid alla sügavustesse, surma elusse, surma osasasaamise Kristuse enesega. Kirja salm, mis pealkirja all, räägib esiti suremisest ja surma tagajärjest, mis on elu vili. Kui nisuiva maa sisse ei lange ja ära ei sure, jääb ta ilma viljata. Siin on siis otseselt öeldud, et surma tagajärjel avaldub elu. Põhiliselt pööravad jõu otsijad inimesed Püha Vaimu võidmise, nelipühist osasaamise poole. Siin nelipühi allikate juures loodab januneja hing leida jõu, mis tema elu nõrkuse kõrvaldab, leida õnnistuse, mis täidab tühja paiga ta hinges, mis vaigistaks janu. Kuid et surm elule eele läheb, et Suur reede on ülestõusmise ja nelipühi päeva eel, et ohver enne altaril peab olema, kui Jumala tuli langeb – selle tõttu on Jumala rahva peaülesanne tundma õppida surma elu saladust. Kristuse kogudus peab enne Kolgatale tulema, kui ta nelipühi õnnistusest osa tahab saada. Enne rist, siis kroon. Raske on ära õppida surma elu ülesannet. Iga hinna eest tahab liha sellest tuleproovist mööda hiilida. Kohe üles, maitsmise õndsatesse läbielamistesse: nii ihkab meie hing. Kuid Püha Vaim tahab meid enne viia sügavasse, surma. Aidaku see kirjeldus selleks kaasa, et Jumala rahvas õpiks tundma surma elu väge, selle tähtsust; õpiks tungima surma elusse ja maitseks õnnistusi, mis sellest meile osaks saavad.

I Jumalik seadus – surm on elu eeltingimus

Mitte ainult vaimulikus elus, vaid kui me vaatame ringi ka jumalikus loomiskorras, märkame igal pool seda põhimõtet, et surm on elu eeltingimus ehk elu on surma tagajärg. Neid loodusseadusi kohtame igal jumalikul elualal.

1. Looduses. 1Kr 15:36, Jh 12:24: „*Rumal! Mis sa külvad, see ei saa elavaks, kui ta ei sure. Tõesti, tõesti, mina ütlen teile: Kui nisuiva maa sisse ei lange ja ära ei sure, siis jääb tema üksi, aga kui ta sureb, siis kannab tema palju vilja.*” See pilt loodusest peaks meile igapäevale tuttav olema. Kartuleid, mida sa oma aeda istutad, ei võta sa enam üles. Nad surevad, kuid nende asemele on uued kasvanud ja palju rohkem. Seesama käib teravilja, juurvilja ja puude kohta. Kevadisele ilule ja uuele elule peab talvine surm eele minema. Vanad lehed peavad sügisel kolletama ja langema enne, kui kevade uued lehed, uued õied nähtavale tulevad. Hommikuse koidupuna eel liiguvad tumedad öövarjud, päikesetõusu eele käib tume pimedus. Lilled närtsivad, et kevadel uuesti elule tõusta, õied pudenevad, kuid tagajärjeks on vili. Seemnerad kukuvad viljast maapõue ja uus elu tärkab nende varemetel. Kuhu meie iial looduses ka ringi ei vaata, on igal pool seesama seadus: elu on surma tagajärg, surm on elu eeltingimus. Ja inimene ise, kui ta midagi tahab luua, saavutada tulemuseks elu, midagi teha, millel on tõeline väärtus, siis peab ta sealjuures ise kõdunema, vaevlema ja

higistama, mõnikord isegi oma tervise ja elu jätma. Suured saavutused igal elualal on seotud suurte ohvritega. Tähtsamad võidud kirjutatakse inimsoo ajalukku verrega. Suured leiutajad, kunstnikud ja kirjanikud on tihtipeale nälja tõttu enneaegselt hauda varisenud, nad ohverdasid endid oma elu sihtide elluviimiseks. Tundmatult varisesid nad maa mulda, kuid nende tegevuse tagajärjel tärkas uus vaimuelu rahvaste põllul. „Rumal! Mis sa külvad, see ei saa elavaks, kui ta ei sure.”

2. Universumis. 2Pt 3:10-13: „*Aga Issanda päev tuleb kui varas öösel, mil taevad peavad raginal hukka minema ja ilmalikud asjad ära põlema ja lõppema ning maa ja teod, mis seal sees on, peavad ära põlema. Aga meie ootame uusi taevaid ja uut maad tema töötuse järele, kus õigus sees elab.*” Siin räägib meile Jumala Sõna universumi muutumisest. Selgel sõnal on öeldud, et uue taeva ja maa eele peab tulema vana taeva ja maa surm. See maa, mis nii palju õhkamist, vaeva, valu ja pisaraid näinud; see maa, mis miljonite verd enesesse imenud, nende valu kisa kuulnud; see maa, millesse isegi Lunastaja veri on langenud, ei või püsima jääda. Ta peab surema. Taevas, mille poole tõusis juba Abeli vere hää; mille poole kerkis Soodoma ja Gomorra õudne patu udu; see taevas, kuhu saatan pääses vendade peale kaebama; taevas, kust Jumala Poeg välja saadeti maailma lunastama; see taevas, mille all palju verevalamist, vaenu ja hirmust elu on korda saadetud, mis ise Jumala Poja ristisurma ja ahastavate valude tunnistajaks on olnud – peab samuti surema. Nad ei või olla Kristuse ja ta pruudi tulevane asupaik. Kuid enne, kui uus taevas ja maa luuakse, kus äratapetud Tall oma pruudiga igaveses õnnes elama hakkab, peab vana taevas ja maa surema, lõppema. Nii ka siin läheb surm uue elu eele. Isegi täheteadlased ei pääse sellest tõsiasjast mööda: nad püüavad meile tõestada, et ilmaruumis ühes paigas ilmakehad tõusevad ja lõppevad ning selle tagajärjel teistes uued elule tärkavad. Uus taevas ja maa on sünnitus vana taeva ja maa surma tagajärjel. Jällegi on surm elu eeltingimus. Ajaliku elu surm oma pisarate ja leinaga on eeltingimus igavese elu alguseks, kus pisaraid enam ei nuteta.

3. Jumala riigi ajaloos. Hb 8:13, 9:15-18, Jr 31:31-34: „*Et tema uut nimetab, on ta esimese vanaks teinud, aga mis on vanaks läinud ja elatanud, see on kadumise ligi. Sest kus on testament, seal peab ka selle surma ära ootama, kes selle on teinud. Vaata, päevad tulevad, ütleb Jehoova, et mina tahan ühe uue seaduse Iisraeli sooga teha. Mitte sellise, kui see seadus oli, mis ma nende vanematega olin teinud.*” Et Jumal Kolgatal ühe uue igavese armu seaduse võis teha, selleks pidi vana Siinai käsu kord surema. Et Kristuse elu vägi koguduses täieliku meelevald omaks, selleks pidid Moosese käsulauad saama katki visatud. Käsuseaduse surm pidi armuseaduse elu eele minema. Seda surma seal, selle Jumala riigi ajaloos ei mõista paljud usklikud, sellepärast teenivad nemadki varju seaduse surmaameti juures. Nad vaevavad oma südant endiste seadmistega ja tahavad sealjuures uute osalised olla. Teiste sõnadega: tahavad elu ja surma korraga kinni hoida. Ei usalda oma surnuid matta, et uus elu võiks saada täieliku jõu. Kuid Jumala Sõna räägib selgel keelel, et uue seaduse eele läheb vana seaduse surm. Siingi on elu surma tagajärg. Kristuse elu vägi pääseb alles seal täielikule võidule, kus käsu vägi on oma jõu kaotanud.

4. Lunastuse töös. Js 53:5, Hb 9:16, Rm 4:6-21: „*Karistus oli tema peal, et meil pidi rahu olema, ja Tema muhkude läbi on meile tervis tulnud.*” Et surmale määratud inimsoos uut elu sünnitada, selleks oli vaja Jumala Poja surma. Surematu Jumal suri, et surev inimene võiks igavesti elada. Jumala elu varemotel ja hauakünkal tärkab uus vaimulik elu. See on ilmatu suur ja päris vapustav mõte. Ilma Kristuse surmata ei ole mingit uut vaimulikku elu. Ärkamine, ülevaalt-sündimine, pühitsus, vennaarmastus, koguduse heategevus, igavese elu lootus, surma julgus – kõik põhineb Kristuse surma alusel. Tõeline vaimulik elu, sügav osasaamine Jumalaga, pühitsuselu viljad – kõik saavad meile osaks Kristuse surma pärast. Inimsoo vaimulik elu oleks jäänud õudseks liivakõrbeks, täis ohakaid ja umbrohtu, kuid Jumala Poja surm muutis kõrbe haljaks rohumaaks, lõi uue inimsoo, parandas Aadama eksituse. Tema surma tagajärjel ilmus ajaloo pinnale uus rahvas, Jumala rahvas, mis kehastab eneses vennaarmastuse võrdõiguslikkuse. Ta on Kristuse ihu, Tema

kogudus. Temas peitub uus elumõiste, uus elu. See uus elu on igavene, täielik ja hinge rahustav õnne elu. Inimsoo uus elu on siis Jumala Poja surma tagajärg. Siingi on surm tõelise elu eeltingimus. Kui nisuiva sureb, kannab ta palju vilja.

5. Surnute ülestõusmises. 1Kr 15:35-58: „*Lihalik ihu külvatakse, vaimulik äratatakse üles. Aga vaimulik ei ole mitte esimene, vaid lihalik, pärast on vaimulik. Esimene inimene mullast on mullane, teine inimene on Issand taevast.*” Meie ees on pilt surnute ülestõusmisest. Et hävimatu uus ihu mullast võiks esile tulla, mis on määratud igavese elu jaoks, selleks on vaja meie käesoleva viletsa, haiglase ja kõduneva ihu surma. Vana nähtav lihalik ihu saab surma, et uus vaimulik ja täiuslik võiks ellu astuda. Omaette olukord on nende usklikega, kes elavad Kristuse taastuleku ja esimese ülestõusmise ajal. Nende juures toimub vana ihu surma ja uude ellu tõusmise protsess silmapilkselt. Vana langeb kõdunedes kokku ja uus astub asemele. Neid peab muudetama ühe silmapilguga. Ka siin on surnute ülestõusmisega seesama seadus. Elu on surma tagajärg, surm on elu eeltingimus.

6. Pühitsuselus. Rm 6:1-11: „*Sest kui meie Temaga oleme istutatud Tema surma sarnaseks, siis peame meie olema ka Tema ülestõusmise sarnased. Meie teame, et meie vana inimene on Temaga risti lõõdud.*” Siin on õieti surma elu saladus: Kristusega surnud. Nagu eespool nägime, et surm on elu eeltingimus, nii kordub see ka pühitsuselus. Vana inimene, iseenese elu, liha tahtmised ja enesearmastus peavad surema. Oma mina peab saama Kristusega risti lõõdud. „Nüüd ei ela enam mina,” ütles suur apostel. See vana Aadama surma protsess peab sündima päev-päevalt. Selleks on vaja palju enesevalitsust, enda sundimist ja suremist vaja. „Mina sunnin ja talitsen ennast,” ütleb apostel. „Surmake oma liikmed.” „Tehkem täielikuks oma pühitsus Jumala kartuses.” „Tehke puhtaks oma hinged.” Kõik see näitab meile surma teed. Ja isegi oma paremad hingelised tunded, vaimulikud vaimustused ja tuhinad, headuse oleme sunnitud mitu korda vaigistama, surmama, et mitte vennale ja uskmata rahvale pahanduseks olla. Surm liha tahtmistele, surm hingelistele õhutustele, surm kõigele vaimsele, mis Jeesusest ei tule – need on peatükid surma elu raamatus, mida Jumala laps peab ära õppima. „Sest kui meie Temaga oleme istutatud Tema surma sarnaseks, siis peame meie ka Tema ülestõusmise sarnased olema.” Siin on siis selgelt öeldud, et ülestõusmise väele läheb eele enese surm. Suur reede enne ülestõusmise ja nelipühi päeva. Ei või olla tõelist ülestõusmise väge ja vaimu võidmise andi, kus puudub tõeline surma elu. Jumala Sõna mõju ja palve vägi kaovad uskliku elust, kes pole õppinud surema. Töö Jumala riigis on viljatu seni, kuni töötajad pole astunud surma elu hauda. Alles oma mina surmas algab tõeline vaimulik elu. Kus see puudub, puudub ka pühitsus. Ka siin, pühitsuselus, on surm elu eeltingimus Jumala igaveste seaduste järgi Tema muutumatus loomiskorras. Selle raske peatüki pead sina, armas jõu otsija, edasipüüdja Jumala laps, ära õppima. Ilma ohvrita ei ole mingit elu. Nii kaua, kui ise elada tahad, oled surnud Jumalale ja Tema riigile. Tahad aga saada viljakaks ja võidurikkaks, täidetud ülestõusmise väe ja Püha Vaimu võidmise anniga, siis peab sinu oma elu täielikult Kristusega risti lõõdud saama. See on jumalik seadus: surm on elu eeltingimus, elu on surma tagajärg.

II Vaimulikud põhitõed

Surma elu saladuste lähemaks tundmaõppimiseks tahame esmalt vaadata, millele peab surema.

1. Käsule. Rm 7:4: „*Sellepärast, mu vennad, olete ka teie surmatud käsule Kristuse ihu läbi.*” Mida see tähendab? Mõte on see: mitte käsu pärast, mitte põrguhukatuse ja surma kartuse

pärast, mitte sündimise ja piitsutamise tõttu ei hoia meie patu eest, vaid armastusest aetuna Jeesuse vastu. Jumala teenimine ja töötamine Issanda põllul ei toimu enam sunduslikult, vaid vaba armastuse sunnil. Jumala tahtmine saab Tema lapse elus seaduseks. Jumal tahab, sellepärast pean mina. Ja seda armastusest aetud südamest. Meie Õnnistegija ootab vabatahtlikku armastust ja andumust. „Siimon, Joonas poeg, armastad sa mind?” Selle küsimusega astub Jeesus tänagi veel iga oma lapse hinge ette. Mitte Siinai väristuses, vaid Kolgata kummarduses; mitte kivistes laudades, vaid südame laudades; mitte nähtavate kivimüüride vahel, vaid vaimulikus templis on meie jumalateenistus. Mitte loomade, vaid Kristuse veri on meie pühitsus. Hingame Jumalas, kes Jeesuse läbi meie Isaks on saanud. Surnud käsule.

2. Patule. Rm 6:11: „*Nõnda arvake ka teie endid patule surnud olevat.*” Patt ei saa mitte enam teie üle valitseda. Liha surm vabastab patu teenistusest. Surnu ise ei või enam pattu teha. Ta vabanes himudest, ärritatud meelest, enesearmastusest, kättemaksuhimust, ahnusest, kõigist patu köidikutest. Orjuse ahelad langesid maha. Endised peremehed ja sundijad kadusid. Paljud Jumala lapsed ei ole vabad. Suured raudahelad, avalikud patud on nende käte ümbert maha langenud, kuid peenikesed niidid, kuld- ja hõbeahelad köidavad neid. Varjatud patud, väikesed rebased, närivad elu jõu juure kallal. Puudub sisemine rõõm ja jõud.

Ühel ilusal hommikul märkas üks reisija, et üks lõokene teiste seas õhus hõljus, aga ei laulnud. Kui ta teiste rõõmsat laulu kuulis, imestas ta selle üle, et üks lõokene vaikus. Ta istus sellele kohale lähemale, kus lõokene õhus hõljus ja nägi, et laululind niidiga ühe vaia külge oli köidetud. Keegi poiss oli linna kinni püüdnud, niidi talle jala külge sidunud ja teise otsa maasse kinnitanud. Lõokene oli õhus vaba, kuid ometi mitte vaba. Teised laulsid, tema õhkas. Rõõm oli kadunud. Nii kiratsevad ja õhkavad paljud usklikud; ahelad on langenud, kuid niidid seovad. Hõljub vaimulikus õhkkonnas, kuid ometi mitte vaba.

Surnud patule: see on vabaduse eeltingimus. Kus elavad varjatud patud, ei löö iial õitsema uue elu õnnistuse lilled. Sellega ei taha ma muidugi öelda, et surma elu meid sellisesse olukorda viib, kuhu patu kiusatused ja langemise võimalused enam ei ulataks. Aga nende üle võidu annab Ta usklikule kahtlemata.

3. Lihale. Ga 5:24: „*Aga kes Kristuse päralt on, need on oma liha risti lõõnud ihaldamiste ja himudega.*” Surm lihale tähendab surma oma inimlikele plaanidele. Jumala nõude ja sihtide äratundmine meie elu kohta ja astumine sellesse on surm enese elule. Liha himustab vaimu vastu, kuid ta peab oma sõjariistad ära andma. Enese tehtud kavadele ja päevakorrale tuleb kriips peale tõmmata; ärritavatel silmapilkudel rahulikuks jääda; vaikida, kus teised räägivad ja sinagi tunned tugevat tõmmet kaasa rääkimiseks; sõbralikuks jääda, kui keegi on sulle tõesti liiga teinud. See kõik ei ole mitte kerge, sest see on surmatee. Oma meeldivatest töödest, riidest, sõpradest ennast vajaduse korral lahti öelda; aega ja materiaalseid võimalusi teisiti kasutada, kui see endale meeldiks – see on surm lihale. Abielus ja perekonnas ennast mõnestki asjast lahti öelda; iseenese tundeid ja ihasid taltsutada; meile ebameeldivate inimeste suhtes sõbralik ja lahke olla; laenata ilma tagasi lootmata; teise vajadust enda omast ettepoole tõsta ja palju muud sellist – see on surm lihale.

Sügavad õnnistused peituvad selles enese ärasalgamise elus. Keskaja pühade juures muutus see küll vormiteenistuseks ja liialduseks, kuid meie mõnuse ja maitsmise ajal võiks niisugune surmatee Jumala inimesele erilise õnnistuse tuua. Meie mina-elu vaibumine Jumala tahtmise ookeani – see on surm lihale.

4. Ilmale. Fl 3:8: „*Mina arvan seda kõike pühkmeks Jeesuse Kristuse väga kalli tundmise pärast.*” Paulus oli oma usuvaadete poolest variser, seega rahva juhataja. Oma teadmiste ja

kalduvuste poolest mõtteteadlane ja õpetlane, oma seisuse poolest paremast seltskonnast. Hea tulevik seisis temal ees. Rikkus, kuulsus, mõju ja lugupidamine olid väljavaateks. Kuid ometi sidus ta oma saatuse kõikide poolt jõledaks peetud risti löödud Kristusega. See oli surm ilmale. Paljud usklikud elavad seltskondliku arvamuse mõju all. Teiste eesmärk on raha, ilmasõprus, poliitika, lõbustused mitmel näol, maailmavaated ja muud köidavad neid. Ma olen linnas tähele pannud, kuidas mõned vanad mehed ühest hoovist teise käivad ja prügikastidest tikutoose, nõõrijuppe ja muud prahti korjavad. Ilmameelsed usklikud sarnanevad neile, nad sorivad ilma prügikastides. Paulus oli sellest vabanenud. Mis temale oli omane, on igaühele võimalik. Surm ilmale ei tähenda mitte maailmast ära põgeneda, vaid teda vaadelda igaviku valgel. Mina arvan seda kõike pühkmeks. Mõelge nende asjade peale, mis on üleval.

Surma elu vaimulikud põhitõed jumalikus ilmakorras on siis surm käsule, patule, lihale ja ilmale.

III Surma kõrgustikul

Kord Krimmi reisil sõitsin rongiga Simferopoli poole, mida ümbritsevad lagendikud, nurmed ja niidud. Kuid aeg-ajalt kerkisid ees silmapiirile hallid tumedad kujud. Neile lähenedes omasid nad mitmesuguse vormi ja värvi. Arvasin esiti pilverünkaid nägevat, kuid peagi leidsin, et olin eksinud.

Meie ees seisis Krimmi lumised mäed. Mõjuv vaatepilt kütkestas. Prohvet Jesaja raamatu 53. peatükk on vana seaduse Kolgata. Esmalt läheneb temale prohvet. See kerkib tema ettekuulutuste silmapiirile. 40. peatüki algul silmitseb ta juba kaugelt lunastusmäe tippu. Senini oli ta kuulutanud karistust ja kättemaksu, kuid nüüd valdab ta hinge jumalik vaimustus. Rõõmuhelid kõlavad läbi kohtukuulutuse: „Trööstige, trööstige minu rahvast, rääkige Jeruusalemmale, et ta vaev on otsa saanud.” Juba vanas seaduses avaneb Kolgata künkala troosti allikas. Prohvet läheneb eesmärgile. Leiab aga ehmatusega, et ta rahvas on Kolgata ümbruses magama jäänud. Kaebavalt kõlab ta hüüd: „Ärka üles, ärka üles, Siion! Võta oma ramm, ehi ennast riietega, puhasta ennast, viska ike maha, sest sind ei pea enam müüdamaks.” Vabaduse ja puhtuse helid tungivad siis Kolgatalt ta kõrvu. Aga ka uskmatust valitseb Kolgata jalamil, peaaegu meeleheitlikult kõlavad prohveti sõnad: „Kes usub meie kuulutust?” Ta märkab Kolgata ümbruses uskmatust. Ometi vaikib ta hing. Kumardades vaatab ta Jumala imeväge Kolgatal: „Tõesti, meie haigused on Ta enese peale võtnud ja kõik meie valu kandnud. Ta on meie üleastumiste pärast haavatud ja meie ülekohtu pärast rõhutatud; karistus oli Tema peal, et meil pidi rahu olema ja Tema muhkude läbi on meile tervis tulnud.” Siin elab hing läbi surma elu künka Kolgata imejõus. Siin vaatleb ta vaikides. Siin saab temale osaks surma elu. Siin mõistab ta: „Kristus suri minu eest, et ma Temaga koos sureksin.” Peale Kolgatat tulevad rõõmuhelid. Laula rõõmsasti, sa sigimatu! Siin muutub koguduse elu viljarikkaks: sest sellel on rohkem lapsi, kes on üksik, kui sellel, kel on mees, ütleb Jehoova. Seda kõike läbi elades ei või prohvet vaikida, teistelegi soovib ta surma elu õnnistusi. Tulge vee juurde kõik, kellel on janu!

Kui meie nüüd surma elu sisu tahame tundma õppida, siis peegeldub see meile kõige paremini vastu surija Jeesuse sõnadest, mis Ta risti peal rääkis. Need seitse sõna on seitse mitmesugust eluala ehk vaimulikku astet, milles surma elu ennast ilmutab. Mõned usklikud kujutavad omale surma elu all ette midagi hoopis iseäralikku, salapärase ja sügavat, kuid me leiame varsti, et surma elu on igapäevane ja lihtne, kuid tegev elu.

Esimene sõna: Lk 23:34: „Isa, anna neile andeks!” Siin näeme, et surma elu on oma vaenlaste armastamise elu. Sedasama meelt märkame Stefanose surma juures. Ta palus nende eest, kes talle liiga tegid. See on väga lihtne, aga seda võivad teha inimesed, kes on risti külge löödud. Neid armastada, head teha, neile heasüdamlik ja õrn olla, kes meiega toorelt ümber käivad ja seda võib-olla juba aastate viisi; see on surma elu esimene aste. See on enese ärasalgamine ja jumaliku elu ülikool. Neil eksamitel kukuvad väga paljud usklikud läbi ja sellepärast on ka edaspidine surma elu tee nende juures takistatud.

Teine sõna: Jh 19:26-27: „Naine, vaata, see on sinu poeg. Vaata, see on sinu ema.” Surma elu teine samm viib meid perekonnaellu. Jeesus ise, olles hirmsatest valudest vaevatud, ei unusta oma ema. Kahjuks on meil rohkem koosoleku kui perekonna surma elu. Kuid surma elu mõõdupuu ei ole see, kuidas meie koosolekul laulame, palume või hingedega räägime, vaid kuidas me omastega ümber käime. Hirmus oleks see Jumala ees, kui sul on kodus keegi haige või vanadusse närtsimas, kuid sina ei hoolitse ta eest. Selle vastu, kellega Jumal sinu surma elu mõõdab, oled sa kärsitu, tüdinenud, ütled temale halbu sõnu, lased teda tundide viisi üksi vaevelda, aga koosolekul või teiste hulgas räägid palju vaimulikest asjadest, teed püha näo. Maha jäetud emad, kasvatamata lapsed, piinatud naised või ära tüütatud mehed: meie kodudes on tunnistused surma elu puudustest. Mida sa oma kodus oled, seda oled sa ka Jumala meelest. Surma elu algab sealt pihta, kus keegi teine ei või sind näha kui vaid Jumal ja sinu südametunnistus. Oma vilja kannab ta kõigepealt perekondlikus elus.

Kolmas sõna: Lk 23:43: „Tõesti, mina ütlen sulle, täna pead sa minuga paradiisis olema.” Tung elada teistele on surma elu järgmine aste. Jeesusel oli ju endaga tegemist. Ta hing oli lahkumisel, ihu hirmsalt piinatud! Aga Ta ei mõelnud vaid enda peale. Tal oli süda Ta paluja naabri tarvis. Kui tihti on meie surma elu jõud otsa lõppenud haiguse, tüdimuse või eluraskuste tundidel! Teravad olid meie vastused, kärsitud meie liigutused, näoilme oli eemaletõukav, kui meid rõhus ihu väsimus või haaras töö rutt. Palju kannatamata meelt pandi „närvide” arvele. Kuid ikka ja jälle leidub inimesi, kes suuremas vaesuses elu viletsamail silmapilkudel püüdsid elada oma kaas-inimestele. Lõpmata palju valgust ja head lilledõhnna läks neist välja elu tumedasse enda mürgitatud õhku. Nad olid päikesekiired valude öö pimeduses, pisarate kuivatajad. Nad liikusid haigemajades, istusid rõhutute keskel, otsisid vanad üles. Sealjuures säras nende nägu jumalikus rõõmus, oma olid nad unustanud, et teistele elada. Oma elu ja surma elu on vastandid; teistele elada ka elu valus on surma elu.

Neljas sõna: Jh 19:28: „Mul on janu.” Ka ihulikud piinad on surma elu proovid. Vaikselts nälga kannatada, nurisemata janus olla, valude sees rahulikuks jääda – need on surma elu tundemärgid. Inimesed liialdavad oma valu, kaebavad oma vaesuse üle, nende saatust näib teise omast ikka halvem. Olen ühe kerjaja kohta kuulnud, et ta siis longata püüdis, kui teised teda nägid. Omaette olles käis ta päris hästi. See on pilt paljudest inimestest. Ajalikud ja kehalised vaesused ja valud on omal viisil surma elu proovid; õnnis on see, kes neid vaikselt, tänuliku meelega kanda suudab. Esimesed kristlased läksid lauldes surma, nad sallisid oma vara riisumist rõõmuga. Nägid ennemini Jumala rahvaga vaeva, kui Egiptuse paturõõmus elada. Pikka teed jala käia, hoolimata halvast teest, külmast ilmast või halvast vastuvõtust kusagil venna majas, sealjuures rõõmsaks jääda ja seda kõike lauldes teha – see on surma elu, mida kuulutajal vennal sageli tuleb läbi teha. Omaste haigus või surm, tulekahju, õnnetus või vargus sinu majas – needki on omamoodi surma elu proovid. Ihulikud piinad ja ajalikud valud, mida Jeesus sõnadesse „Mul on janu” kokku võttis, on üks aste surma elu teedel.

Viies sõna: Mk 15:34: „Mu Jumal, mu Jumal, miks Sa mind oled maha jätnud?” Ka hinge elu tumedad silmapilgud kuuluvad surma elu sisse. Südametunnistuse piinad, Jumalast ja sõpradest mahajäetuse tunne lähevad üle meie elu.

Miks sa oled rahutu, minu hing, mu sees? Raskemeelsuse lained surmavad siseelu. Taevas on kinni. Ähvardavad kõuepilved ripuvad silmapiiril. Vennad, õed ei mõista sind. Palud, vastuseid ei tule. Need ei pöördu, kellest seda väga igatsed. Kauaaegne töö ei kanna vilja. Mingi äpardus elus rõhub südant ja närib nagu uss sinu hinges. Mu Jumal, mu Jumal, miks Sa oled mind maha jätnud? Valud näivad üle jõu käivat. Kõige selle juures oled süüta, siiras Jumala ja inimeste ees, ometi on pimedus sees ja ümberringi. Milleks see kõik?

Sa kõnnid surma elu teedel, oled ühel äärmisel astmel. Õpid seda peatükki: oota, hing, Jehoovat. Vaikne kannatus sinu sees kiidab Siioni Jumalat. Niisugused hinge elu piinad elas meie Õnnistegija läbi risti küljes. Kõik tõelised usklikud elavad midagi sarnast omal ajal läbi. Need on haa kaevamise silmapilgud. Sisemised vaevad kuuluvad surma elu sisse. Teenigu nad selleks, et tuled küpsemalt ja paremalt nendest välja.

Kuues sõna: Jh 19:30: „See on lõpetatud.” Surma elu teedel jõuab Jumal oma lapsega lõpuks eesmärgile. „Ma olen Kristusega risti löödud; ma elan, aga mitte enam mina, vaid Kristus elab minu sees.” Siin paistab meile silma surma lõpu siht. „Tehkem täielikuks oma pühitsus Jumala kartuses.” Surma elule tuleb kord lõpp. Kui ülesanne on õpitud nii, et ta enam ei unune, võib Jumal meid uue ülesande juurde viia. On kiusatusi, millest me tõsise võitlemise tagajärjel vabaneme. Sa ei või võitlust ühe kiusatusega enne lõpetada, kuni see on täiesti võidetud. Aeg-ajalt leidub inimesi, kes oma meele ägedusest täiesti lahti saavad. Teine võidab lõplikult muretsemise, kolmas ahnuse, keelekandmise ja kadeduse. Surma elu teel peab Jumala laps kiusatustest võitjana välja tulema. Ristil saavutas Õnnistegija täieliku võidu. Kõnnid sa surma teedel, tuleb ka sulle aeg, kui võid öelda: „See on lõpetatud.” Jumal jõudis sinuga viimaks eesmärgile, nagu kord Aabramiga. „Teda hüüti Jumala sõbraks.” „Eenok kõndis alati Jumalaga.” „Kõigi oma valude sees ei teinud Iiob pattu.” „Ma olen head võitlemist võidelnud,” ütles Paulus. Jumal jõudis nendega eesmärgile. Mida vaiksemalt sa sulatuse tules viibid, seda rutem jõuab meister sinuga sihile. Ühel päeval ütleb Ta: „See on lõpetatud.” Ja viib sind tulest välja. See õnnistuse sügavus ja hinge hingamine on äraütlemata suur, kui Jumal surma teedel meiega eesmärgile jõuab.

Seitsmes sõna: Lk 23:46: „Isa, sinu kätte annan ma oma vaimu.” Surma elu lõpuaste on hingamine Jumalas. Et Jumal oleks kõik kõiges. Sügav rahu ja jumalik osasaamine valdab hinge. Surma elu tee on lõpule jõudnud. Vaenlasel ei ole enam nii kergelt meelevalda. Nüüd võib Jumal meile anda uusi ülesandeid, ilmutada uusi õnnistusi. Sest kes Tema hingamisse on saanud, see hingab ka ise oma tegudest, otsekui Jumal oma tegudest. Õnnis rahu peegeldub näol ja asub hinges. Need on siis rahunõudjad, keda Jumala lasteks hüütakse, nad ise külvavad õiguse seemet rahu sees. Nende elust hoovab eluvee jõgi, mis muutub õnnistuseks ümbruskonnale. Tormid on vaikinud, loodus kosub ammu päikesepaistel. Selle surma elu astmele järgnevad uued vaimulikud õnnistused.

Nii peegeldub siis Jeesuse sõnades ristil surma elu sisu. Õnnis on see vend ja õde, kes seda õigesti mõistab ja seda teed kuni lõpuni käib.

IV Surma elu tagajärjed

Väga õpetlik on panna tähele sündmusi, mis järgnesid Jeesuse surmale. Usun, et Püha Vaim tahab meile nende läbi ilmutada surma elu tagajärge. Need tagajärjed on erinevad.

1. „Ja maa värises ja kaljud lõhkesid lõhki.” Mt 27:51. Me näeme neis sõnades Jeesuse surma vägevast mõju. Surma elu mõjub raputavalt, maa väriseb, kaljud lõhkevad. Kui esimesed usklikud Jumalat vaimus palusid, kõikus paik. Kui Paulus ja Siilas veriste selgadega vangimajas laulsid, sündis suur maavärisemine, nii et vangihoone alused vabisesid ja kõikide köidikud pääsesid lahti. Peetruse vangis viibimise ajal palus kogudus Jumalat eriti ja me leiame, et raudvärav läks iseenesest lahti. Mäletan kusagilt lugenud olevat, et keegi lasi oma haua peale panna suure kivi sellise tekstiga: „Nii tõesti, kui see kivi ei liigu, nii tõesti ei tõuse ma kunagi üles.” Väike kasetaim hakkas selle kivi ääre alt kasvama ja suureks puuks sirgudes tõstis selle kivi serviti. Imestusega luges nüüd iga sinnajuhtuja haua kirja: „Nii tõesti, kui see kivi ei liigu, nii tõesti ei tõuse ma kunagi üles.” Kuid eluvägi oli kivi ära lükanud. Surma elu tagajärg on vägev. Ta võib kaljukõva südame lahti teha, lukustatud vangikoja avada, et orjad lahti pääsevad. Ta on uskmatus äravõitja, nagu elav puu hauakivi ääre all. Ta võib inimeste südamed värisema panna, nagu maa värises peale Kristuse surma. Jeesuse surma mõjud olid näha looduses, vaimuliku surma elu tagajärjed on vaimu elus. Kui kõige selle väe ja imetegude nõudmise asemel oleks Jumala koguduses rohkem surma elu, võiks sündida vägevaid asju, meie võiksim näha imesid vaimu elus.

2. „Ja templi vahetekk kõige pühama paiga ees kärises lõhki kaheks tükiks ülemisest servast alla välja.” Mk 15:38. Kristuse ristisurm avas tee kõige pühamasse paika. Surma elu tagajärjel jõuab hing Jumala kõige pühamasse paika. Sinna tohivad minna ainult preesterhinged, kes kannavad preesterlikke riideid ja on Jumalale ära eraldatud. Roojased südamed ei tohi sinna mitte astuda. Paljud usklikud elavad alles eesõues, kus iga päev pattude eest ohvrit viiakse. Nad viibivad pesemisenõu juures ja rõõmustavad iga päev pühitsemise ja ristimise õpetuse üle. Vähem on neid, kes jõuavad pühasse paika. Siin söövad nad vaateleibadest, maitstes Jumala õnnistusi; valgustavad kui seitsmeharuline kuldne küünlajalg; nende palved tõusevad üles kuldselt suitsutamise ohvrialtarilt. Üksikud hinged astuvad kõige pühamasse paika. Siin ilma akendeta pimedas ruumis, ära eraldatud kõigest maailma elu keerisest, viibivad nad Jumala hingamise sees, kes elab äralepitamise kaane kohal Keerubite tiibade peal. Need hinged võivad öelda: „Meil on otsekui hinge ankur, mis on kindel ja tugev ning läheb vaheteki taha seespärase paiga sisse, kuhu on sisse läinud Jeesus kui meie eeljooksja, kes Melkisedeki korra järgi on saanud ülempreestriks igavesti.” Nende elu juhtnööriks muutub sõna: „Nõnda kui see, kes teid on kutsunud, on püha, saage ka teie pühaks kõige oma elu sees. Sest kirjutatud on: „Olge pühad, sest mina olen püha!”” Pisut on hingi, kellele avaneb tee kõige pühamasse paika, sest ainult ristisurma tagajärjel kärises vahetekk, aga ta kärises ka täielikult. Ja kõige pühamasse paika jõuavad usklikud ainult surma elu tagajärjel. Suured õnnistused lähevad kaduma hingedel, kes oma surma elu ei lõpetanud. Tundmatuks jääb neile usu kõrgeim tipp: hingamine Jumalaga kõige pühama paiga vaikuses. Täismehe kutse Kristuse täisea mõõtu mööda. See surma elu tagajärg on sügav ja õnnistusrikas.

3. „Vaid üks sõjameestest pistis odaga tema külje sisse ja sedamaid tuli välja veri ja vesi.” Jh 19:34. Kui Jeesus oma surma tee oli lõpetanud, pidi ta veel surma proovi läbi tegema. Terava odaga torkas Rooma sõdur ta külje sisse. Vastus selle peale oli veri ja vesi, tõendus, et surmatee lõpetatud oli. Sarnased surma elu proovid saadab Jumal oma lastele. Olid sa sügavaid õnnistusi läbi elanud, võidurikkasse elusse jõudnud, maitanud hingamist Jumalas, surnud maailma asjadele – tuli ühel päeval surma proov. Sa uskusid juba, et kiusatused võidetud, lõplik võit saavutatud, kuid seal

järgnes ootamatult armutu odapiste. Mingi löök sinu sõbra poolt, mõni hirmus laimujutt, valestimõistmine või arvustamine sõprade poolt, õnnetus perekonnas või äge kallalekippumine naabrite poolt pani sinu surma elu proovile. Jeesus vastas selles olukorras vere ja veega. Mis on sinu vastus? „Teie ei ole veel mitte vereni vastu pannud patu vastu võideldes,” ütleb pühakiri. Sellises olukorras peab järgnema vastupanek kiusatusele kasvõi vereni. „Kes minu sisse usub nõnda, kui kiri ütleb, selle ihust peavad voolama elava vee jõed.” Vastus kiusajatele ja proovijatele olgu püha elu võidu vägi, elava vee jõed. Kristuse vere vägi ja nelipühi vaimu vägi – need olgu meie vastuseks proovimise silmapilkudel. Niisugust vastust võib anda ainult see, kes on õppinud surma elu koolis. Pisut leidub selliseid vastuse andjaid kiusatuse möllus ja laimamise marus, sest veri ja vesi on surma elu tagajärjed. Kui palju läheks selliselt õnnistavat mõju kogudusest välja maailma, kui seal leiduks rohkem surma elu.

4. „Aga pealik ütles: Tõesti, see inimene oli Jumala Poeg.” Mk 15:39. Võimalik, et see pealik oli ennegi Jeesuse kõnet kuulnud, võimalik, et ta pani Jeesust tähele kohtukojas. Kahtlemata oli ta Issanda valutee pealtnägijaks. Ta viibis risti all rahvamöllus. Kuid ükski asi ei murdnud ta südant. Alles kui Jeesus surma elu lõpule jõudis, annab pealik oma jumaliku tunnistuse, sest ta nägi Jeesust nõnda kisendades hinge heitvat. Surma elu tagajärjel sai see kõva mees ümber pööratud. Mida sõnad ja seadused ei võinud, selle saatis korda surma tee. Palju tunnistatakse Jeesusest, palju räägivad vanemad oma lastele, naabrid oma naabritele, vennad õdedele. Palju kõneldakse koosolekutel, lauldakse ja palutakse. Palju rändjutlustajaid liigub mööda maad. Rohkesti luuakse vaimulikku kirjandust, koorid ja seltsid tegutsevad, hooga käib vaimuliku elu välispidine tegevus, kuid kahjuks on tagajärge vähe. Mis on selle põhjus? Vähe surma elu. Jeesuse sõnad „Teie olete maa sool,” „Teie olete maailma valgus” ja „Nõnda paistku teie valgus inimeste ees, et nad teie häid tegusid näevad ja austavad teie Isa, kes on taevas” peaksid rohkem tegelikku pinda leidma Jumala koguduses. „Selles on minu Isa austatud, et teie palju vilja kannate ja peate minu jüngrid olema.” Surma elu tagajärjel tulevad ärkamised. Ohvitserid ja sõdurid võivad ümber pöörduda. Usklike omaksed saavad päästetud. Jeesust tunnistatakse maailma poolt kui Jumala Poega, kui Jumala rahva sees valitseb tõeline surma elu.

5. „Ja hauad läksid lahti ja tõusis üles palju pühade ihusid, kes olid maganud.” Mt 27:52. Peale Jeesuse surma tee lõppu leidis aset ülestõusmine. See ülestõusmine on omal viisil salapärane, sest esimene uudsevilja vihk on Jeesus ise. Kuid ometi on siin pühakirjas jutt ülestõusmisest. Usklike ringkondades tehakse palju tegemist selle küsimusega, et kes saavad osa esimesest ülestõusmisest. Kas ei peitu siin üks saladus, mida meile näitab Jeesuse surma elu tee? Esimesest ülestõusmisest saavad osa need, kes surma elu elavad. Önnis ja püha on see, kellel on osa esimesest ülestõusmisest. Räägitakse, et ainult need saavad sellest osa, kes on ristitud Vaimu ja tulega. Teised ütlevad, et vaid uudsevili, 144 000 Ilmutuse raamatus. Kolmandad oletavad, et ainult Talle pruut saab sellest osa. Kuid mulle näib, et siin on ilmutatud salajane asi. Surma tee on see, mis viib vastu ülestõusmise hommikule. Kes usu elu kõige raskema peatüki ära õppisid, ei saa häbistatud sel päeval, kui Issand oma rahvale järgi tuleb. Vennad, me näeme, kui otsata suur tähendus ja võit on surma elul. Selle tagajärg on kahtlemata esimene ülestõusmine. Saaks vaid Jumala Vaim viia oma rahva tõelise surma elu ja pühitsuse teede peale! Selles seisab võit, igavene võit.

6. „Ja mähkis ta kalli linase riide sisse.” Lk 23:53. Jeesuse surnud ihu mässiti kalli linase riide sisse. „Aga kallis linane riie on pühade õiged teod.” Kristuse ihu, mis praegu maa peal asub, peab enne surema, kui ta kalli linase riidega ehitud võib saada. „Kes võidab, see peab saama ehitud valgete riietega.” Ka tõeline pühitsus ja elu on surma elu tagajärg. Asjata püüab üks inimene enese jõust pühitsuses elada. Asjata katsub ta hea olla, oma iseloomu parandada ja lappida, harilikult jääb see tühjaks vaeva nägemiseks. Igal silmapilgul võib vana mina iseloom ennast näidata, ikka uuesti meie ettevõtmised nurja ajada. Aastate viisi näevad mõned hinged vaeva enese pühitsemisega;

langevad ja tõusevad; leinavad ja kaebavad; käivad ühelt koosolekult teisele, ühe venna juurest teise juurde; otsivad abi inimestelt ja piitsutavad ja suruvad oma liha. Kuid valget pruudi riiet ei suuda nad omada. Vaevalt oli nende ülikond pestud, kui see jälle uuesti määritud sai. Üks viljatu ja peaaegu kadunud elu. Jäta siis, armas vend ja õde, oma enese vaevlemised ja inimestelt abi otsimised ja anna ennast ristisurma Kristusega. Käi surma teedel ja pühitsuse valge riie saab sulle selga antud.

7. „Siis tuli ka Nikodeemus ja tõi segatud mürri ja aaloed ligi sada naela. Siis võtsid nemad Jeesuse ihu ja mähkisid selle linaste riiete sisse kallite rohtudega.” Jh 19:39-40. Jeesuse surnud ihu sai ka võitnud. Peale Suure reede tuleb nelipühi päev. Me leiame, et Jeesus enne oma kannatamist Betaanias Maarja poolt võitnud sai. Jeesus ise ütleb: „Ta on minu ihu võidnud matmiseks,” surma eluks. Kuid peale surma tee lõppu sündis jälle võidmine. Õpime siin esmalt, et Püha Vaimuga täitmine ehk võidmine on usklike elus korduv. Me õpime ka, et surma tee käimiseks on vaja Püha Vaimu väge, võidmise andi. Kuid me ei pea unustama, et Jeesuse võidmine sündis ka peale ristisurma. Me oleme ajajärgul, kus usklikud otsivad sisemist jõudu ja räägivad palju Püha Vaimuga täitmisest. Vaimu ristimisest räägivad kuulutajad vennad, sellest kirjutavad vaimulikud lehed. Paljud usklikud on selle oma palve asjaks teinud, käivad vägisi peale ja küsivad nõu teistelt. Kuid karta on, et paljud seda ei märka: Vaimu võidmise eele käib surma elu. Roojase, pühitsemata elu peale ja sisse ei lange Püha Vaim. Esmalt peab tulema Kolgatale, peab sündima vere puhastus, alles siis on meil õigus paluda Vaimuga täitmist. Püha Vaimu võidmise and on see, mis meid juhib surma teedele ja annab jõudu seda käia. Kuid me ei pea kunagi unustama, et suurem Vaimu vägi saab osaks alles neile, kes surma elu elavad. Kes oma ihud elavaks, pühaks ja Jumalale meelepäraseks ohvriks on andnud, neil on õigus oodata Vaimu täiust. Eelija ohver oli täiesti ette valmistatud, enne kui tuli taevast langes. Jüngerid ootasid ühel meelel ja palves, enne kui taevast kohisemine sündis. Kindel on, et Jumala kogudus praegu suurt Vaimu väge vajab ja kindel on ka, et see Vaimu vägi seal osaks saab, kus surma elu tõsiselt võetakse. Saagu see tõde elava kirjana iga südame laua peale kirjutatud, et meie mitte valesti Issanda Vaimu kiusates Püha Vaimu ei paluks, kuhu Ta ometi langeda ei võiks. Enne ristisurm, siis nelipühi. Nii on siis ka Vaimuga võidmine üks surma elu tagajärg.

8. „Ja panid selle ühte hauda.” Lk 23:53. Nüüd oli Kristuse ihu eraldatud ja varjule pandud. Üksiolemine Jumalaga taevalikus hingamises. Sellest seisusest ei saa mitte palju rääkida ega kirjutada; see on meie teadmiste tundmatu; neid õnnistusi võib ainult maitseada, hingega läbi elada. Need on sügavamad salaühendused ja selle kohta ütleb Jumala Sõna: „Sest teie olete surnud ja teie elu on varjule pandud Kristusega Jumala ees. Kui Kristus, meie elu, avalikuks saab, siis peate ka teie temaga au sees avalikuks saama.” Selles üksiolekus Jumalaga ümbritseb hinge tulevase au õhkkond. Siin ta kosub ja kasvab ning läheb vastu õndsate igavesele ülestõusmisele, mis järgneb maisele surmale ja võitlusele. Surma elu tagajärjed on siis suured, sügavad ja paljutöotavad. Sellepärast jääb iga Jumala lapse tõeliseks ülesandeks rutata surma elu teedele. Kui me ei jõua seda ülesannet oma elus õppida, oleme väga palju kaotanud; ehk küll mitte oma hinge, ometi oma elu tagajärjed, sest mõned pääsevad otsekui läbi tule.

V Kuidas jõuda surma elusse?

Meie nägime surma elu põhimõtteid jumalikus loomiskorras, õppisime tundma selle vaimulikke põhitõdesid, saime tuttavaks selle sisuga, viibides surma elu künkal ja nägime lõpuks selle elu ütle mata vägevaid tagajärgi. Tahtmatult tõuseb siis küsimus: „Kui nüüd surma elu sees nii

suured õnnistused varjul on, kuidas jõuan siis mina sellesse elusse?” Nii nagu surma elu ise, on ka tee sinna väga lihtne. Karta on, et mõned usklikud siin liiga kõrgele püüavad ja sellest tõelisest õnnistusest ilma jäävad. Püüan siin lõpuks Jumala Sõna valgel mõned astmed näidata, mida mööda võime jõuda surma elusse.

1. Tõeline tahtmine, mis takistused võidab. Mt 16:21,23. Nimetatud kirjakohas läheb Jeesus oma kannatamise surmale vastu. Ta räägib sellest oma jüngeritele, millest näeme, et Jeesus oma surmale teadlikult vastu läheb. Näib, nagu oleks Õnnistegijal ka võimalik olnud sellest kõrvale hoida. Sedasama oletab ka Peetrus, kui ta Issanda kõrvale kutsub ja Temale nõu annab surma teest loobuda. Alles oli Jeesus öelnud, et Ta Peetruse tunnistuse peale oma koguduse tahab rajada ja sellepärast pidid Ta tähtsaima jüngri hoiatused sügavat mõju Tema hingele avaldama. Siin näis siis võimalus eest ära kõrvale minna ja seda nõu andsid ka Ta paremad sõbrad. Kuid tõsine tahtejõud võidab siin takistused. Hinged, kes surma teele jõuavad, peavad seda tõeliselt igatsema. Nad peavad takistustest hoolimata andma ennast vabatahtlikult surma elusse. Surm on valus, see võetakse vastu oigamise ja vaevadega, kuid teist teed ei ole. Tõeline enese salgamine ja täielik andumine on tingimused. Ära otsi siis abi ja nõu inimestelt, vaid tea, et see võimalus sõltub sinu enda tahtmisest. Tahad sa kindlalt Talle teed minna ja ei lase end millestki tagasi hoida, siis jõuad eesmärgile. See kõlab küll nii igapäevase ja igavana, selles ei paista midagi luulelist ega ligitõmbavat, kuid ometi on see ainuke tee. Jumal ei tee midagi vägisi, veel vähem on Ta timukas, kes kedagi vastu tema tahtmist surma elusse viskaks. Sa ise pead otsustama, ennast ära andma ja takistusi võites eesmärgile rühkima.

2. Pea silmas Jumala tahtmist. Mt 16:23. Jeesuse vastus oli: „Sa ei mõtle selle peale, mis on Jumalale meelepärane.” Üks aste surma elu poole on andumine Jumala tahtmisele. Jeesus mõistis seda saladust, kui ta ütles: „Mingu see karikas minust mööda, ometi mitte nõnda, kui mina tahan, vaid nagu Sina tahad.” Selle sõna rääkis Ta surma tee alguses. „Minu rõõm on teha oma Isa tahtmist.” Leia see, miks on Jeesus Kristus sind kätte saanud, küsi Jumala tahtmist oma elus. Oled sa selle ära tundnud, siis täida seda kõhklemata. Saul kaotas oma krooni, kutse ja elu, sest ta põikles Jumala tahtmisest kõrvale. Enda teede peal kaotas Simson oma jõu, Absalom oma elu. Käimine Jumala teadmises ja tahtmises viib meid surma elusse. Mida pühas kirjas tõe leiad olevat, seda täida ja ära pea nõu liha ja verega, seltskonna ja sõpradega.

3. Astu Jeesuse jälgedesse. Mt 16:24. Jumala Talle tee viib Ketsemani, kohtukotta, valu teedele, Kolgatale. Seal saavad surma elu sügavamad tagajärjed. Inimene, kes surma elusse tahab jõuda, peab käima Talle teed. Talle tee on lihtne ja lihale mitte roosiline ega meeldiv. „Kui keegi minu järel tahab tulla, see salaku iseennast ära, võtku oma rist enese peale ja käigu minu järel.” Kui lihtne, aga ometi nii sügav ja tõsine. Ennast salates, oma risti kandes, vaikselt Jeesuse jälgedes astudes jõuame surma elusse. Temaga haigetoas, kõrbekiusatustes, tagakiusamises, Jordani kallastel, veehauas ja muutuse mäel; Temaga tõlnerite ja patuste keskel, õhtusöömaaja lauas, valu aias; Temaga jüngerite jalgu pesemas, äraandjale suud andmas, vaikides oma süüdistajate ees; Temaga valu teel Kolgatale risti külge, see tee viib surma elusse. „Need on, kes Talle järel käivad, kuhu ta iial läheb.” „Need on teda ära võitnud Talle vere läbi.” (Ilm 12:11.)

Kui teiste verest punab tee,
kas otsin pehmet seal?
Kui teised läksid läbi jõe,
kas seisan kalda peal?

See Talle tee on surma tee. Lihtne, kuid kindel tee.

4. Nõua tõeliselt seda õnnistust. Mt 7:8. Palu palju, et Jumal teeks sulle avalikuks surma elu saladuse. Otsi lõpmata, kuni leiad üles õige tee, otsi seda teed pühakirjas. Koputa vahetpidamata, kuni sulle lahti tehakse. Uks, mille peale pead koputama, on Jeesus ise, Ta ise viib oma lambad välja värskesse rohu maadele; Ta ise toob jälle tagasi lauta oma hingamise sisse. Sellel taganõudmise ja võitluse teel on veel sellised astmed: „Ja võtame kõik mõtted vangi Kristuse sõnakuulmise alla.” See on siis enda vangistamine ja juhtimine. „Ma sunnin oma ihu ja talitsen seda.” See on enda sundimise ja tagaajamise aste. „Sellepärast surmake oma liikmed, mis on maa peal: hoorus, rüvedus, kiimalus, kuri himu ja ahnus, see on ebajumalateenistus.” Siin on enese surmamise aste, mis ulatub inimese kõige sügavamasse vaimu- ja hingeelu põhja ning saadab seal korda uued sihid ja tahtmised. „Et me seda teame, et meie vana inimene temaga on risti löödud, et patu ihu saaks surmatud, et me enam pattu ei teeniks.” Siin on ristilöömise aste. „Ma suren iga päev.” Siin on üks alalõpmata valvel olemise aste. Meie vana inimene on kerge uuesti üles ärkama, sellepärast peame iga tund valvel olema.

Tee surma elusse on meie silmade ees. See on üks tõeline igatsus; Jumala tahtmisele andumise tee Jeesuse jälgedes; tõsise taganõudmise tee, kus tuleb käia enese vangistuse, sundimise ja talitsemise, enese surmamise, ristilöömise ja alati valvel olemise astmeid mööda. Tahad sa nüüd surma elusse jõuda, siis jääb sulle üle ainult see tee. Enese armastuse, liha hellituse, teiste põlgamise, hingeliste õhutuste teedel ei jõua keegi surma elusse. Surm on siis igavene elu, lihalik elu aga igavene surm.

Meie silme ees on olnud surma elu kõigi oma valude ja sügavate õnnistustega. Tehku Jumal oma Vaimu läbi meile see elavaks, et Jumala kogudus võiks ennast anda surma elusse. Sellele järgneksid põrutavad õnnistused, mille tagajärjed on sügav pühitsus, vennaarmastus ja tõelised vaimulikud ärkamised patuste seas. Alles oma elu varemotel löövad õitsema igaviku lilled.

Oh võta mind ja hoia ka,
et risti löödud olen enesel;
ja täiest ühendatud sinuga,
küll vilets, nõrk,
kuid siiski armas Sulle.
Nii tahan ikka Sulle jääda ma,
mu kallis Õnnistegija.